

Tomasz Janczewski

„Aelia Capitolina – Roman Jerusalem and the military camp of the X Legion “Fretensis”.

Streszczenie

W roku 70 naszej ery rzymska armia zrównała z ziemią zbuntowane miasto Jerozolimy, na ruinach której w 135 naszej ery powstało rzymskie miasto zwane Aelia Capitolina. W 132 roku naszej ery rzymski cesarz Hadrian zajął się odbudową starożytnej Jerozolimy nadając jej imię Aelia Capitolina, które pochodziło od imienia cesarza i triady kapitolinińskiej. Motywacja rzymskiego cesarza do dzisiaj pozostaje przedmiotem badań i naukowych sporów. Prezentowana tutaj praca podzielona jest zasadniczo na dwie części. Celem pierwszej jest zebranie jak największej ilości teorii dotyczących rzymskiego miasta, motywacji cesarza jak i skutków jego decyzji. Druga część pracy koncentruje się na rzymskim obozie X legionu „Fretensis”, który od roku 70 naszej ery stacjonował w ruinach Jerozolimy a potem stał się głównym obrońcą Aelia Capitolina.

Głównym celem dysertacji jest zebranie jak największej wiedzy dotyczącej Aelia Capitolina oraz rzymskiego obozu. Od lat obszar Jerozolimskiego Starego Miasta pozostaje pod bacznym okiem archeologów. Badania archeologiczne trwają tam od wielu lat i wiele tajemnic przeszłości zostało już odkrytych. Mimo tego ciągle nie wiele wiemy o rzymskim mieście oraz jego obozie, który miał zajmować praktycznie całe południowo-zachodnie wzgórze starego miasta. Prezentowana dysertacja obrała sobie za cel zebranie jak największej możliwej wiedzy w celu odpowiedzenia na ciągle wymykające się pytania dotyczące Aelia Capitolina. Olbrzymią słabością tej dysertacji jest niewątpliwie brak własnych badań archeologicznych i bazowanie na pracy bibliotecznej.

Praca podzielona jest na trzy główne rozdziały a te podzielone są na liczne podrozdziały.

Pierwszy rozdział koncentruje się na rzymskim mieście Aelia Capitolina, jego historii, założeniu, wpływie chrześcijaństwa i roli jaką odegrało jako rzymska kolonia na granicach imperium rzymskiego. Pierwszy podrozdział skupia się konkretnie na Aelia Capitolina jej

Janczewski

systemie drogowym, świętych miejscach, forum i budynkach publicznych. Następny pod rozdział zajmuje się tematem murów miejskich starożytnej Jerozolimy. Rzymskie miasto miało być także otoczone murem obronnym, dlatego przyglądamy się archeologii zarówno żydowskiej jak i rzymskiej Jerozolimy w celu ustanowienia przebiegu tych murów i odkryciu prawdy dotyczącej rzymskiej fortyfikacji. Wzmiankowane w tym pod rozdziale są także dodatkowe odkrycia na terenie Otomańskiego (współcześnie widocznego) muru i chrześcijańskiej dzielnicy, które są w stanie rzucić dodatkowe światło na sytuację murów Aelia.

Następnie wchodzimy w skomplikowaną naturę X legionu oraz jego obozu na terenie rzymskiej Jerozolimy. Podrozdział zajmują się rzymskim obozem założonym tu w roku 70 naszej ery świeżo po podboju zbuntowanego miasta przez Rzymian. Podrozdział zajmuje się trzema najpopularniejszymi teoriami odnoszącymi się do lokalizacji rzymskiego obozu na terenie starego miasta. Są to teorie pani profesor Eliath Mazar, teoria Sir C. Wilsona oraz Dorona Bara. Teoria pani Mazar zakłada lokalizację obozu na południowym krańcu wzgórza świątynnego, teoria Wilsona w tradycyjnym miejscu na zachodnim wzgórzu, a teoria Dorona Bara na terenie dzisiejszego Muristanu. W tym podrozdziale przedstawione są także archeologiczne dowody mające na celu potwierdzenie słuszności wymienionych teorii.

Drugi rozdział skupia się na Rzymskiej armii stacjonującej na wschodzie imperium.

Pierwszy podrozdział porównuje ze sobą dwa fronty Imperium Rzymskiego, w celu ustanowienia podobieństw oraz różnic. Pod uwagę wzięto front angielski ze względu na założony tam mur Hadriana oraz wschodni ze względu na odbudowę Aelia Capitolina. Oba są od siebie kompletnie inne, gdyż mur Hadriana zakładał jednostajną fizyczną blokadę. Na Wschodzie natomiast obrona odbywała się za pomocą kontroli przestrzeni. Dlatego też drugi rozdział poświęca dużo czasu na opis historii oraz metod konstrukcji muru Hadriana, aby następnie przejść do opisów rzymskich prowincji na wschodzie oraz ich legionów. Rozdział kończy się na kolejnym porównaniu fortów zachodnich z wschodnimi. Tutaj nie tylko sytuacja ale także potrzeba strategiczna czy chociażby lokalne wpływy miały olbrzymie znaczenie w ich rozwoju i zmianie. Porównanie ma wskazać skąd wzięły się różnice między zachodnimi a wschodnimi fortami i dlaczego z czasem te na zachodzie stawały się większe, aż dały początek zamkom średniowiecza, a te na wschodzie robiły się mniejsze idąc za tradycją nabatejskich caravanserai.

Janczewski

Ostatni trzeci rozdział poświęcony jest całkowicie rzymskiemu obozowi w Aelia Capitolina. Wspomniane są tutaj źródła zarówno historyczne jak i archeologiczne w celu odpowiedzi na jedno z wielu trudnych pytań związanych z Aelia Capitolina. Te pytania to dla przykładu kiedy powstał rzymski obóz? Jak długo rzymianie stacjonowali w Aelia? Jaki był rozmiar garnizonu? Dodatkowo porównania szukamy w innych rzymskich miastach-fortecach takich jak Palmyra, Bosra czy Dura Europos. Gdy rozdziały 1 i 2 mając na celu raczej przedstawienie wiedzy oraz sytuacji rozdział 3 ma na celu odpowiedzieć na wszystkie zadane pytania i przedstawić nowe rozwiązania.

Dysertację kończy podsumowanie.

Janczewski

